

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Jacobi Alvarez de Paz Opera

De Exterminatione Mali, Et Promotione boni - Libri quinque

Álvarez de Paz, Jacobo

Lvgdvni, 1613

Quò poßit hominis mortificatio peruenire. Cap. 17.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-77843](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-77843)

quicquid inordinatum est.] Hactenus ille. Et re vera, ista verba sunt consideratione dignissima. Videntur enim primo aspectu studium istud modicarum abnegationum supra nimietatem extollere, si tamen attentè inspiciantur, nihil asserunt, quod limites excedat veritatis. Mortuos enim suscitare, opus esse solet gratiæ cuiusdam gratis datæ propter vilitatem aliorum, quam mali, & qui audituri sunt: Non noui vos: Discedite à me operarij iniquitatis,] aliquando recipiunt. Se verò ipsum in minimis abnegare, solet ab animo pio, & perfectionis ac Dei amatore prouenire, qui hac abnegatione suum in Deum amorem testatur, & gratiæ, ac gloriæ maioris mercedem accumulatur. Qui florem ad non prohibitam delectationem, carpit, quoddam naturæ opus videtur facere, quo nimirum seipsum & suam oblectationem querit, cui operi sic factò, & in nullo alio fine ordinato, nullum præmium supernaturale respondet. At qui florem abnegationis propriæ gratiæ dimittit, opus meritorium, & Deo gratum facit, quod ipse, si ab homine iusto fiat, æterno præmio compensat. Si autem querat, quare tam grata sunt Domino ista modicæ abnegationis obsequia? Duplex nunc occurrit ratio: Altera ex parte hominis offerentis, altera verò ex parte Domini acceptantis. Hæc est: Quòd Deus iustos suos non tantum verissimè & fortissimè, sed etiam tenerrimè & dulcissimè amat. Vnde sicut pater libentissimè accipit pomum ab infantulo filio sibi oblatum, & quasi dono illo delectatus filium amplectitur, & osculatur, & pomum sibi nullius vtilitatis, ad testandum amorem suum statim aureo, vel gemma, vel dono alio maiori perfoluit: ita Dominus misericors iustorum pater, quasi amore suorum paruulorum victus, hæc minima obsequia gratissima reputat, & non semel amplexu, & osculo, & gemma, id est, post modicum data consolatione repensat. Illa verò est: quòd homo has paruulas abnegationes exercens, in modico se mortificans, in magnis occasionibus se fidelitatem habiturum ostendit: iuxta illud: Qui fidelis est in minimo, & in maiori fidelis est.] Et hæc modicæ abnegationes, animum pium, modestum, suam paruiter cognoscentem monstrant, qui se pauperem putat, & minimis etiam proficiendi occasionibus se indigere faretur. Hanc autem modestiam ac humilitatem, ille humilium amator, & humilitatis præceptor tum gratissimam habet, tum maiori præmio, quam nos putamus, cumulare decernit. Tu ergo vir Dei, qui perfectionis amore flagras, tepidorum & superborum opinionem ride, & licet illi paruas, & magnas abnegationes despiciant, & suum honorem, & commodum in omnibus querant; tu tamen minimas has abnegationes sectari non desinas. Semina sunt, quæ in optima terra humilis cordis reconditam copiosam segetem pollicentur. Initia sunt maiorum meritorum, quæ magnam perfectionem promittunt. Flores sunt, & illi quidem lectissimi, qui lectulum Sponsi, scilicet animam iustam, exornant, & suauissimo odore perfundunt. Quòd si licet iustorum elogium ad ipsorum actus transferre, audeo dicere, quòd [minimus erit in mille, & paruulus in gentem fortissimam.] Quia minimum actum, quo te abnegas, incomparabili præmio affectum videbis, & de paruularum abnegationum studio in perpetuas æternitates lætaberis.

Lucæ 16.
10.

Isaia 60.
22.

Quòd possit hominis mortificatio peruenire.

CAPVT XVII.

A C, qua diximus, abnegationis assiduitate mens ad magnam virtutem ascendet, & in spiritu puritatis supra id, quod tepidi cogitamus, diuina gratia aspirante, proficiet, nunquã tamen in hac mortalitate posita ad omnimodam tranquillitatem perueniet. Semper enim vitia, licet penitus à viro perfecto victa, externis occasionibus emergentibus iterum ingredi, & dominari nitentur: & affectus, qui extinguì non possunt, rationis ordinem prætergredi, atque à debita mensura exorbitare curabunt, & internam serenitatem aliqua turbatio concutiet. Illud ergo spiritualis vir per studium mortificationis affectui cupiat, quòd perfecti sunt assequuti, nimirum vt passionibus suis, cum insurrexerint, censura distinctione compescat, at non putet se facere vt nunquam insurgant. Pugnet aduersus defectus suos viriliter atque constanter, non tamen pusillanimis fiat, dum vniuersos expugnare non valeat, quia id huius vitæ possibilitatem excedit. Neque enim conditio nostra fragilis naturæ fert, vt immoti stemus, & nunquam saltem in leuib; cadamus, nec voluntas Domini est, vt in acie positi semper à bello cessemus. An potest terra aquis irrigata nullam herbam, nullum tribulum, aut spinam progignere? An potest mare ventis agiturum quasi in malacia quiescere? An potest ignis, appositis fomentis, non crescere, & ac si combustibilia deessent, extingui? Sed cor nostrum terrenum rerum sensibilem aspectu & infusione rigatur, sed tentationibus, saltem ab externo principio suscitatis, veluti ventis impellitur, sed nouis fomentis eortu, quibus indigemus, aut necessaria putamus, circumdatur; quam ratione poterit sine villo profus concupiscentiæ odore manere, sine villo motu desideriorum quiescere, sine villo fructu sibi cognato alicuius affectus inordinati peritare? Est tamen, quòd ex parte naturæ nostræ hæc causa non virgeat, quæ sanè maximè virget, & nos non posse omni tranquillatione vacuos esse, patefacit: at quis herus seruum suum desidiosum esse patietur? Quis pater, si viscera patris habeat, filium dilectissimum non erudiet? Quis magister neque initia disciplinæ suos discipulos docebit? Dominus igitur, qui herus est noster, & magister, & Pater à nobis desideriam procul abiget, & omnem ignorantiam ac cæcitatem depellet. Quo autem occupabimur, si nullus insurgit motus, qui nostram virtutem exerceat, & ad opem postulandam alliciat? Et quid discemus, si primas syllabas, id est, nos ipsos compescere, & comprimere motus passionum insurgentes ignoramus? Ergo ad patris amorem, & Domini ac magistri prouidentiam spectat, vt defectus aliquos, & affectus huius vitæ, quibuscum pugnemus, & ex quibus nostram infirmitatem discamus, derelinquat.

E Iam duæ istæ causæ paulo latius euoluendæ sunt, ob quas non possumus, quantumcumque adhibita abnegatione perfectam mentis tranquillitatem, & (vt quidam ex antiquis errantibus nominarunt,) impassibilitatem acquirere. Primò igitur obstat huic perpetuæ tranquillitati ipsa humana natura, quæ ex duabus portionibus dissidentibus coagmentata, fieri non potest, vt altera aduersus alteram aliquando non pugnet. Caro etiam, si caro est, carnis affectus & motus habet, quandiu in aliam naturam non transit, &

caro

Hier. e-
pist. 9. ad
Salustianū
ca. 5.

caro mortalis esse non definit. Vnde Hieronymus: Difficile est, quin potius impossibile, perturbationis initium carere quempiam, quas significantius Græci *καταπάθειαι* vocant: nos, vt verbum vertamus è verbo, antepassiones possumus dicere, eo quòd incentiuu vitiolorum, omnium titillent animos, & quasi in meditullio nostrum iudicium sit, vel abiicere cogitata, vel recipere. Vnde & naturæ Dominus in Euangelio loquebatur: De corde exeunt cogitationes malæ, homicidia, adulteria, fornicationes, furta, falsa testimonia, blasphemias. Ex quo perspicuum est iuxta alterius libri testimonium, procliuus esse cor hominis à pueritia ad malum; & inter opera carnis & spiritus, quæ Apostolus enumerat, mediam animam fluctuare, nunc hæc, nunc illa cupientem. Nam sine vitiis nemo nascitur: optimus ille est, qui minimis vrgetur, veluti si egregio in dispersis replendas corpore næuos. Hoc est, quod aliis verbis Propheta significat: Turbatus sum, & non sum loquutus. Et in eodem volumine: Itacimini, & nolite peccare. Hucusque ille, Et huius perpetuæ pugnæ optimè quidem radicem attingit: ex qua sequitur manifestè nos aliquibus imperfectionibus frequenter pullari, & aliqua peccata leuia saltem habere. Quis enim in continuo & prolixo prælio, quod vsque ad mortem durat, ita se geret, vt ab infestissimo, & fortissimo hoste nec minimum vulnus recipiat? Verum sanè est quasdam in nobis esse imperfectiones, quas, quia in abnegatione minimè perseueramus, non vincimus. Nam & Ioas rex Israel iussus ab Eliseo percutere terram baculo, cæpit ille quidem percutere, sed ante tempus destitit, ideoque per increpationem dictum est illi: Si percussisses quinquies, aut sexies, siue septies, percussisses Syriam vsque ad consummationem. Nunc autem tribus vicibus percutes eam. Sic & nos aliquando inchoamus imperfectionem quampiam baculo abnegationis ferire, eam tamen, quia cito cessamus, nequaquam vsque ad perfectam victoriam percutimus. Verum est etiam interdum imperfectionem non vinci, quia tempus à Domino destinatum victoriæ concedendæ non venit. In cuius signum dictum est Dauidi volenti pugnare aduersus Philistæos: Cùm audieris sonitum gradientis in cacumine pyrorum, tunc inibis prælium: quia tunc egredietur Dominus ante faciem tuam, vt percutias castra Philistim. Quousque enim sonitus Domini venientis in adiutorium, in iustorum mentibus audiat, id est, quousque eius auxilium eos roborat, atque confortet, non poterunt suos aduersarios, nempe vitia & imperfectiones, cuincere. Hæc ita sunt: at multoties nec in pugnando perseuerantia deest, nec in tempestiuè victoriam volumus, sed ideo non vincimus, quia aduersus naturam semper terrena appetentem, & suum commodum quærentem pugnamus. Et sicut illa nunquam sua naturalia perdit, quia si perderet, iam natura humana non esset; ita nunquam ex toto suas vilitates, & imperfectiones amittit.

4. Reg. 13.
19.

2. Reg.
5. 24.

Iob. 3. 9.

Gregor. 3.
mor. cap.
19.

Secundo perpetuæ paci obsistit (vt ita dicam) diuina voluntas. Aliqua enim sunt in vitis iustis leuissima delicta, & imperfectiones minimæ, quas procul dubio, diuina gratia iuuante, possent destrueri, quia magna vitia dissipant, sed Deo permittente, non destruant, ne ex nimia tranquillitate superbia, & sui cognitionem & contemptum amittant. In hoc sensu accepit Gregorius illud Iob: Obtenebrantur stellæ caligine eius. Stellæ, inquit, huius noctis caligine obtenebrantur, quando & hi, qui magnis iam virtutibus splendent, adhuc de obcuritate culpæ aliquid renitentes sustinent, vt etiam magna vita

A claritate luceant, & tamen adhuc noctis reliquias, nolentes trahant. Quod ad hoc agitur, vt mens proficiens ad virtutem iustitiæ, sua melius infirmitate roboretur, & inde veniens in bonis luceat, vnde eam etiam nolentem, parua reprehensibilia humiliter obsecrant. Illud etiam eiusdem sapientis: Constituiti terminos eius, qui præteriti non poterunt, ad idem propositum accommodat. Quia nonnunquam, inquit, virtutibus proficere conamur, & quedam dona percipimus, à quibusdam verò repulli in imis iacemus. Nemo enim est, qui tantum virtutis apprehendat, quantum desiderat: quia omnipotens Deus interiora discernens, ipsis spiritualibus profectibus modum ponit, vt ex hoc homo, quod apprehendere conatur, & nõ valet, in illis non se eleuet, quæ valet. Hæc ille. Elias vir fortis, & zelator maximus gloriæ Dei, Achab regem non timuit, immò acerrimè reprehendit, Iezabelem verò infirmam mulierem formidauit; minisque eius exterritus [timuit, & surgens abiit, quocumque eum ferebat voluntas.] Petrus Apostolus Domini, & Ecclesiæ caput, militum cohortem solus aggreditur, & post modicum, ancillæ voce deiicitur. Hæc diuinam dispositionem, iustorum humilitatem custodientem insinuant, cuius beneficio fit, vt magnas tentationes vincant, nec tamen minimas imperfectiones assidua mortificatione prosternant. Quia videlicet melius est, vt parua imperfectio perfectos humiliet, quàm vt nulla imperfectio in superbiam eleuet, & in barathrum malorum, demergat. Habitauit, ait scriptura, Chanaanus in medio Ephraim vsque in diem hanc tributarius, & in medio mentis iusta, & eximia dona possidentis defectulus aliquis non mortuus inhabitat, cuius præsentia ab elatione ipsam mentem expurgat. Qui meritò tributum pendens inducitur, quia licet nunquam omnino deficiat, assiduis tamen gemitibus, & lacrymis, & cura perugili ipsum mortificandi, tenuatur. Ac denique non solum Dominus animalia munda, sed & aliqua immunda in arca à diluuiio seruauit. Ex omnibus, inquit, animantibus mundis tolle septena & septena, masculum & foeminam: de animantibus verò immundis duo & duo, masculum & foeminam. Seruantur, inquam, animalia munda, id est sancti, ac puri affectus, vt suo tempore multiplicentur, & crescant: & seruantur animalia immunda, id est, imperfectiones minimæ, quæ manere permittuntur, vt animam in humilitate contineant. A diuina ergo voluntate pendet, quòd aliqua leuia peccata in iustis non funditus pereant, non quia ipse, qui summè bonus est, ad malum cogat, sed quia hæc mala & minus iusta permittat: non quia ea velit aut approbet, sed quia patienter sustineat. Iudicari enim melius esse, in dilectis suis parua mala permittere, vt eos in modestia & humilitate contineat, quàm nihil leuiorum imperfectionum sustinere, ex quo illos superbiendi occasionem accipientes amittat.

B Quid ergo ex hac veritate amator perfectionis eliciet? Id quidem, vt licet nunquam se plenè vincere possit, & omnes protus imperfectiones delere, non tamen ideo crucem deponat. Nec studium assidua abnegationis abiiciat. Huius enim assiduitate fortassis veniet ad eam mentis tranquillitatem perfectis concessam, & à Dorotheo verbis supra adductis, enucleatam, quæ magna est, supra quàm in experti putant, & omni conatu expetenda, licet (vt diximus) minimè omnem imperfectionem, nec omnem motum appetitus aduersum rationem insurgentem, excludat. Sed aliud est, quasi latratus canis à longè sentire; aliud verò canis dentibus areri, & moribus cruentari. Ita aliud est passiones quasi mustitantes,

Iob. 14. 5.

Greg. 12.
mor. c. 2.

3. Reg.
19. 3.
Iou. 13.

Iesue 16.
10.

Gen. 7. 2.

E

aut à longè oblatrantes audire, aliud verò ipsarum passim furore discerpi. Hoc ego quotidie experior, & imperfecti, mei similes frequenter patiuntur: illud verò perfecti in seipsis aduertunt, qui diuina gratia preuenti & adiuti, atque assidua mortificatione domiti, raros, & lentos insultus sentiunt, & veluti muscarum punctiones, quas discretionis manu abigunt, & paruo, aut ferè nullo labore propellunt. Si autem nunquam tantam pacem fuerit assequutus, at saltem ad illum statum accedet, in quo demones illum timeant, & affectus nihil iam procaciter audeant, sed ad bellum necessitatis pretextu, & honestatis colore obuoluti procedant. Et cum ad apertum malum allegerint, veluti animæ dormitionem expectent, cum scilicet æternorum oblita, & à consideratione rationum spiritualium segregata in aliquod temporale, & caducum intendant. Quod si sibilo serpentis tacta è vestigio resurgat, & ad remedia prauum motum expellentia se applicet, prauis motus, ac sensualitatis insultus, quasi cum rubore diffugiant. Si ne hunc perfectionis gradum mens obtinuerit, sed alium minorem acquirat, qui tamen miseram sortem, quam imperfecti, & segnes sustinemus, excedat. Et ipse labor assidua abnegationis utilissimus est, qui paulatim vitia extenuat, affectus ligat, corpus domat, & præmium æternæ exultationis expectat. Sciat homo pro consolatione sua, quia dum grauius peccata expulit, seque à prauis suggestionibus per mortificationem auerit, Dominum apud se habere, & eius sit præsentia cõtentus. Illos qui se assidua abnegatione cohibent, nunquam tamen videntur sæculi mores deponere, nec in virtute proficere, iumento comparat Bernardus, cui Hierosolymam ingrediens insidebat Dominus, vt hoc se solatio demulceant. Postquam enim eos hortatus est, vt nitantur de iumentis in homines commutari, qui læti Saluatorem excipiunt, hæc subiicit: Quod si non faciunt, obsecro, vt in eo quod sunt, permaneant, & patienter interim ferant quæ salubria sunt, & si minus suaui, donec placeat Domino respicere humilitatem eorum, & in melius aliquid eos promouere. Vultis autem vt aliquatenus consolemur iumentum nostrum? Scimus equidem quia cantare non nouit. Neque enim de eis est, qui dicere possit: Cantabiles mihi erant iustificationes tuæ in loco peregrinationis meæ.] Attamen vnum est, quod nemini cæterorum tam propè est Dominus. Nam nec ipsi, qui hinc inde adherent, tam propè eum habent, vt iumentum, cui insidet. Et audi hoc ipsum à Propheta: Propè est Dominus his, qui tribulato sunt corde.] Nam & mater, quem agrorantem nouit filium, magis fouet, & sapius amplectitur eum.] Sic ille. Hoc igitur pro magno habeant, qui se assidue abnegant, quòd Domino placent, nec longè est ab vnoquoque eorum. Et licet semper aliquibus affectibus proterantur; non tamen ob id desperent, neque à mortificatione desistant. Erit fortasse tempus, cum illa verba Iahaziel, super quem factus est Spiritus Domini, aure mentis excipiant: Nolite timere, nec pauereatis hanc multitudinem; non est enim vestra pugna, sed Dei.] Et rursus: Tantummodo confidenter stete, & videbitis auxilium Domini super vos.] Hæc, inquam, audient, & quæ multo tempore non potuerunt euincere, vno momento victa, & prostrata respicient. Et licet aliquid præteritæ conuersationis, aduersus quod pugnant, non plene adhuc eliminatum inquietet, planè beati erunt, quos Dominus vsque ad horam mortis pro sua gloria pugnant, & laborantes inueniet. Tunc ipse semifacta complebit, nec dum plene purificata mundabit, & pacem, ac mentis puritatem optatam concedet.

Bern. ser. 2. in ramis pal.

Psal. 118. 54.

Psal. 33. 19.

2. Paral. 20. 15.

Ad Mortificationem adhortatio.

CAPVT XVIII.

VM ergo mortificatio necessaria nobis sit ad spiritalem vitam sectandam, siue omnino vincamus, siue tantum irruptioni affectionum oblitamur, manifestum est, vsque ad extremum vitæ diem nunquam esse deserendam. Atque adeò cuique esse dicendum, quod de se & sanctus Iob: Cunctis diebus, quibus nunc milito, expecto donec veniat immutatio mea.] Omnibus enim diebus militandum est, & omnibus expectandum, quando bello importuno pax concupita succedet. Nam qui in hac vita non militat, & cum suis peruersis voluntatibus malam pacem conciliat, nullam sui in melius mutationem, nullam vitiorum victoriam, nullam vitam pacem expectat. Quare si interna cogitatio à nobis interrogauerit, quando tam importuno bello desistendum est, quando propriis voluntatibus cõdescendum; respondeamus illi, quod respondit Iehu nuntio regis Ioram: Quid tibi & paci: Transi, & seque me.] Quid, inquam, nunc anima mea de pace cogitas? Quid de hora somni, & quietis interrogas, cum huic vitæ non pax, tranquillitasque conueniat, cum hæc mortalis conuersatio perpetuum quoddam bellum sit: Transi magis ex desideris pacis ad ardorem sacri belli, & me hostes meos, id est, voluntates meas, & affectus meos insecantem sequere, donec impiam Iezabelem, id est, carnis prauam concupiscentiam, dilacerem; & Ioram, id est, elatum superbiæ appetitum sagitta transfigam. Inueterasti adhuc in terra aliena, & tenuisti in cõuersatione terrena: coinquinataque es cum mortuis, ac prophanoorum hominum desideris scædata: & deputata es cum descendentibus in infernum, cum his scilicet, qui sola inferiora appetunt, & terrena concupiscunt. Absurdum est itaque, vt pacem clames, donec per tuimet victoriam, iugum prauarum concupiscentiarum excutias. Non venit Dominus tuus pacem mittere in terram, sed gladium: quando in terra es mortificationis gladium para, superflua amputa, praua & impura desideria seca, & in mansiones cœlestes pacem haud dubiè veram, & nunquam finiendam referua. Sic nostris cogitationibus pacem ante tempus poscentibus respondeamus, & erubescamus esse ex illis, qui contra dictum Domini: Nemo potest duobus dominis seruire,] & ipsi Domino, & nostris vanis desiderijs famulari gestimus? Nonne risu digna fuit petitio Naaman principis militiæ regis Syriæ, qui sanatus à lepra, dixit ad Eliseum: Hoc solum est de quo deprecis Dominum pro seruo tuo, quando ingredietur Dominus meus templum Remmon, vt adoret: Et illo innitente super manum meam, si adorauero in templo Remmon, adorante eo in eodem loco, vt ignoscat mihi Dominus seruo tuo pro hac re. Et Dominum in Deum habere, & simul idolum adorare, aut adorationem simulare volebat, & duo inter se valde contraria, veri scilicet Dei adorationem, & falsi reuerentiam miscere. Cui meritò dixit Eliseus: Vade in pace. Non quasi propositum approbans aut legem, quam non poterat, solum Deum adorandi relaxans, sed quasi orationem pollicens, & Deo preces efflagitantem commendans. Ita & nos iusta increpationi subiacemus, si à lepra sanati prophanæ conuersationis velimus & Deum adorare, & simul affectibus cordis nostri seruire. Hi nos furantur, & sæpe cœlestibus meditationibus occupatos à conspectu Domini subtrahunt, & illi inuisos nos faciunt.

Iob. 14. 14.

4. Reg. 9. 18.

Barnab. 3. 11.

Matth. 10. 34.

4. Reg. 2. 18.

Non